

Tots els carrers de Girona

El carrer de Sant Antoni Maria Claret

415

L'asèpsia actual del carrer de Sant Antoni Maria Claret no permet suposar que és un dels que, des del punt de vista urbanístic, més importància té per a la història de la ciutat. Però l'observador atent que sàpiga donar tota la importància que mereix al fet que és el primer carrer de l'Eixample que hom troba després de la Gran Via, haurà d'interessar-se per força pel pasat d'aquesta via urbana que no és pas un carrer qualsevol.

La Gran Via correspon, com és prou sabut, al traçat de la desapareguda muralla del Mercadal. Al sector de l'actual plaça de Calvet i Rubalcaba hi hagué el baluard de Sant Francesc i entre el carrer d'en Bernat Bacà i la carretera de Barcelona, el baluard de Santa Clara. El traçat dels carrers permet intuir una mica la forma que tingueren els baluards. El carrer de Sant Antoni Maria Claret ressegueix per la banda de fora l'espai que van ocupar aquests dos baluards i uneix l'antiga sortida de Girona cap a Barcelona —el carrer d'Ultònia— amb la nova carretera de Barcelona que va començar-se a utilitzar mitjan segle passat.

Canvis de nom

Aquest caire perifèric, a la muralla fou la causa que el primer nom que va tenir el carrer fos el de camí de ronda i que quan se li va atorgar un nom oficial conservés la qualificació de ronda en lloc de la de carrer. Aquesta ronda va ser dedicada primer al doctor Robert, per acord pres per l'ajuntament el 15 d'abril del 1902, immediatament després

de la seva mort. El 6 de març del 1942 es va prendre l'acord de canviar-li el nom i posar-li el del Beat Pare Claret. El nom del Pare Claret havia estat, fins el 28 de maig del 1931, en el carrer que ara porta el nom de Joan Maragall. L'ajuntament republicà va decidir retirar el fundador dels claretians del nomenclàtor i substituir-lo pel poeta Maragall.

Després de la guerra, el 17 de febrer del 1942, el superior dels claretians adreçava una instància a l'ajuntament demanant «que se restablezca para una de las vías de esta ciudad el nombre del Beato Padre Claret suprimido en tiempos de la última república». Tres setmanes després el ple municipal acordava no retornar el nom del Pare Claret al carrer de Joan Maragall, sinó conservar el nom del poeta i substituir el del doctor Robert pel del fundador dels claretians.

Els motius que podien inspirar aquesta decisió cal cercar-los en les curioses filies i fòbies de la immediata postguerra. La personalitat heterodoxa, dintre d'una línia conservadora, de Joan Maragall, va ser considerada pel franquisme susceptible de ser assimilada. Sembla que hi va influir notablement el fet que Maragall fos un bon coneixedor i admirador de la cultura alemanya: traduí Goethe, Novalis i Nietzsche. A totes les ciutats es van respectar els carrers, làpides i monuments amb el seu nom. En canvi, la figura igualment conservadora de Bertomeu Robert fou declarada fora de la llei i va ser esborrat el seu nom dels nomenclàtors. El monument que Barcelona li havia dedicat fou

desmuntat i el de Camprodon, destruït per una riuada, no fou substituït. Segurament hi influí el fet que el doctor Robert actuà dintre de l'engranatge polític catalanista, com a diputat a Corts i com a alcalde de Barcelona, mentre que Maragall mai no ostentà cap càrrec polític.

El motiu que tant el carrer que ara porta el nom de Joan Maragall com el que ara porta el del Pare Claret hagin estat dedicats a aquest últim és que el 1927 els claretians inauguraren una capella a l'encreuament dels dos carrers, capella que en successives transformacions el 1939, 1954 i 1983, s'ha convertit en l'actual edifici d'habitatges amb una església i locals per a reunions als baixos, decorat amb rellus, vitralls i escultures de Domènec Fita.

El 7 de setembre del 1950 el nom oficial de carrer del Beat Pare Claret va ser canviat per l'actual de Sant Antoni Maria Claret a causa de la canonització aprovada pel Vaticà.

LES ADORATRIUS

Abans que s'hi instal·lessin els claretians, les monges Adoratius ja hien construït un altre edifici religiós en un altre costat de la mateixa cruïlla. El convent de les Adoratius va ser inaugurat amb grans festes del 16 al 19 de juliol del 1892, per a dedicar-lo a la instrucció de noies d'ambients marginals, considerades en perill de caure en conductes considerades amorals. El 24 de juny del 1956 el bisbe va beneir la nova capella del convent. Actualment l'edifici funciona com a residència per a noies estudiants sense família a la ciutat. Des del 13 de febrer del 1985 hi ha aprovat un pla parcial per a l'espai que avui ocupa el convent. Quan aquest desaparegui, es podrà aixecar el solar, segons el pla parcial, un edifici d'equipaments privats a canvi de la cessió d'una part del terreny com a zona verda i una altra com a pista esportiva per al proper col·legi públic Lorenzana.

Quan es va fer el convent de les Adoratius ni el carrer de Joan Maragall era obert en aquell tros i el carrer del Pare Claret era simplement el camí de ronda de la muralla, aleshores encara en peu. Fou un edifici

construït extramurs, on no hi havia res més que hortes. Encara ni tan sols era redactat el pla d'Eixample segons el qual s'han format els carrers d'aquell sector.

El pla d'Eixample fou elaborat a partir d'unes bases autoritzades per R.O. del 14 de febrer del 1886. L'arquitecte vilafranquí Eugeni Campionch va presentar el mes d'agost del 1887 un projecte d'acord amb aquestes bases. El projecte va quedar aprovat amb algunes modificacions el 3 de desembre del 1909.

Malgrat el pla aprovat, els propietaris no es van animar a construir. El tros on hi ha el carrer de Sant Antoni Maria Claret eren les hortes d'en Porcalla, que van ser comprades per Josep Ensesa el març del 1923. Ensesa va negociar amb l'ajuntament un conveni per a procedir a la urbanització de les hortes d'acord amb el Pla d'Eixample. Aquest conveni quedà aprovat el 9 de juliol del 1924 i establia la part d'urbanització que pagaria l'ajuntament i la part que pagaria el propietari.

El conveni va ser impugnat pel consistori següent, però Ensesa va guanyar el plet i l'ajuntament va haver de complir els seus compromisos. Entre 1925 i 1927 van fer-se les obres de clavegueram i després es va procedir a la pavimentació. El carrer del Pare Claret és el que primer va quedar urbanitzat, a causa de la seva proximitat a la muralla.

LA MURALLA I ELS BALUARDS

La muralla entre els baluards de Santa Clara i Sant Francesc, al costat de la qual discorria el carrer del Pare Claret, va ser enderrocada l'any 1930 per tal de poder perllongar el carrer de Joan Maragall. Els dos baluards van ser enderrocats a partir del 1932. El solar havia estat cedit pel govern de Madrid a l'ajuntament segons una llei del 4 de desembre del 1931. L'ajuntament es va vendre part dels dos baluards en subhastes efectuades entre 1932 i 1936 i una altra part se la va quedar ell per a usos públics. Les cases del costat nord del carrer s'han anat edificant en solars veïns als dels baluards i la muralla. Els de la part més pròxima a la carretera de Barcelona formen part del lot del

baluard de Santa Clara que es va quedar l'ajuntament i concretament d'una part que va cedir el Patronato de Casas Militares perquè hi fes l'edifici que ara hi ha al costat de la caserna de la Policia Municipal.

El carrer presenta avui un grau d'ocupació edificatòria total i una intensa activitat comercial als baixos. Com a locals importants del sector de serveis cal destacar la Clínica Bofill, al número 24, la gasolinera de la cantonada amb la carretera de Barcelona i el garatge Blanch a la cantonada amb Juli Garreta. A l'altra cantonada amb aquest carrer hi dona la tanca del pati de col·legi de les monges Carmelites, el qual té l'entrada principal per la carretera de Barcelona però pel carrer de Sant Antoni Maria Claret hi té una petita entrada posterior que també és utilitzada. La tanca és decorada amb uns dibuixos fets per les alumnes que evocuen les diverses comarques de les terres gironines. Fins fa uns anys també s'accedia pel carrer del Pare Claret a la capella del Col·legi, beneïda pel bisbe el 3 de maig del 1940.

SANT ANTONI MARIA CLARET

Antoni-Maria Claret i Clarà (Sallent de Llobregat, 1807 -Fontfreda, 1870), fill de teixidors, estudià al seminari de Vic i fou ordenat el 1935. El 1849 fundà a Vic la Congregació de Fills de l'Immaculat Cor de Maria, coneguts popularment com a claretians. El 1850 fou nomenat arquebisbe de Cuba, que exercí pocs anys, fins que Isabel II l'elegí com a confessor i li confià l'administració del monestir d'El Esceial. Participà activament en la vida de la cort i acompanyà la reina a l'exili, on va morir. El 1950 fou canonitzat.

No va tenir cap vinculació especial amb Girona, i si el seu nom figura al nomenclàtor és a petició dels membres de l'ordre que ell va fundar, que van instal·lar-se a Girona procedents de Sant Feliu de Guíxols a començaments dels anys vint. Primer van viure al carrer de Lorenzana, fins que el 1927 van passar a la ronda del Doctor Robert, actualment carrer de Sant Antoni Maria Claret.

J. Fabre

EL LECTOR ESCRIU

L'esperanto

Sr. Director,
Em refereixo a la carta publicada al PUNT DIARI el divendres 2 de maig proppassat, adreçada al senador Francesc Ferrer i signada pel senyor Josep Bofill, que no tinc el gust de conèixer personalment. Cal dir, tanmateix, que coincideixo plenament amb els seus punts de vista respecte al que diu en l'esmentada carta.

Jo també admiro la tasca de l'amic Francesc Ferrer quant a l'aferrissada defensa de la nostra llengua, però, d'altra banda, estic completament d'acord amb el Sr. Bofill pel que fa a la instauració de l'esperanto com a llengua auxiliar internacional, i no cap altra, perquè estic convençut que contribuiria granment a assolir que hi hagués més pau i germanor entre tots els pobles de la terra.

Ultra totes les coses positives que anomena el Sr. Bofill —en trobaríem moltes més—, l'esperanto, actualment, és l'única llengua que podria aconseguir que ningú no hagués de parlar —si no volia— la llengua d'una altra persona, o d'un altre país (fos perquè no volgués rebaixar-se a parlar en la llengua del seu interlocutor, fos per temor a no dominar-la prou bé), i entendre's, altrament, amb qualsevol persona de qualsevol indret del món.

El que jo no entenc és que això no ho capeixin els polítics: els de la dreta, els del centre, els de

l'esquerra i fins i tot els dels dos extrems. Com pot ser que no arribin a un consens en una qüestió tan simple i tan transcendental a la vegada!

De debò que no ho entenc. És a dir: entenc que no ho volen entendre. O, més ben dit: que no es volen entendre.

Reconec que puc anar errat. Però jo ho veig tan clar, això de l'esperanto com a llengua auxiliar internacional, que m'atreveixo a dir, tot imitant, bo i seguint les petjades d'un bell passatge bíblic:

Puc ben parlar totes les llengües del món, i dialogar amb cada un dels meus interlocutors amb el seu propi idioma perquè no s'hagin d'esforçar a parlar el meu: si no tinc amor, perquè no he volgut aprendre l'esperanto i ensenyar-lo, no em serveix de res. *Joaquim Bauxell* (Anglès)

Carta als organitzadors del Congrés Internacional de la Llengua

Benvolguts senyors,
En l'anunci aparegut a la premsa que convocava els delegats de classe de COU a Reus, se us va escapar un Caça de la Selva totalment incorrecte, puix en la llista de noms oficials dels Municipis de Catalunya publicat en el DOGC del 19-4-85 figura escrit com a Cassà de la Selva. Us prego que ho tingueu en compte en el futur.

Atentament, «*Uns cassanencs*».

NECROLÒGIQUES

JOSÉ GÓMEZ I ESQUINA

Va morir abans d'ahir a Girona, a l'edat de 77 anys, José Gómez i Esquina. Era natural de Fuenteovejuna (Còrdova) i residia a la Bisbal d'Empordà.

Era vidu de Dolores Blanco i Cecília i tenia set fills, Manuel, Josep, Isidor, Dolores, Martí, Irene i Rosa.

La missa exequial en sufragi de la seva ànima, tindrà lloc avui, a les 12 del migdia, a l'església de Corçà.

Que descansi en pau.

BONAVENTURA MARGÍ I RIPOLL

Va morir ahir a Girona, a l'edat de 71 anys, Bonaventura Margí i Ripoll. Havia nascut a Olot i residia al Camí de les Cabres, 2 de Lloret de Mar.

Estava casada amb Antoni Farjats i Vaño i tenia un fill, Miquel. La missa exequial en sufragi de la seva ànima, tindrà lloc avui, a les 12 del migdia, a l'església de Sant Esteve d'Olot.

Que descansi en pau.

JOAN DEUSEDAS I ISACH

Va morir ahir a Girona, a l'edat de 82 anys, Joan Deusedas i Isach. Havia nascut a Palau-saverdera i residia a aquest mateix poble.

Estava casat amb Margarida Berta i Roig i tenia un fill, Narcís.

La missa exequial en sufragi de la seva ànima, tindrà lloc avui, a les 6 de la tarda, a l'església de Palau-saverdera.

Que descansi en pau.

JOSEFA CADENAS I FERNÁNDEZ

Va morir ahir a Girona, a l'edat de 91 anys, Josefa Cadenas i Fernández. Era natural de Madrid i residia a Girona.

Era soltera. La missa exequial en sufragi de la seva ànima, tindrà lloc avui, a les 3 de la tarda, a la capella de la Residència Geriàtrica de Girona.

Que descansi en pau.

DOMÈNECH COLL I MOLAR

Va morir ahir a Girona, a l'edat de 87 anys, Domènec Coll i Molar. Havia nascut a Vilafreser i residia al carrer Cinfo Vergdaguer, 2 de Celrà.

Era vidu de Maria Bardera i Vicenç i tenia dos fills, Sixto i Joan. La missa exequial en sufragi de la seva ànima, tindrà lloc avui, a les 11 del matí, a l'església de Celrà.

Que descansi en pau.

MARIA BADET I PUIG

Va morir ahir a Cabanes, a l'edat de 85 anys, Maria Badet i Puig. Era natural de Cabanes i residia al carrer Colón, 45 de Cabanes.

Era vídua de Pere Parada i Sabater, i tenia tres fills, Vicenç, Joan i Agustí.

La missa exequial en sufragi de la seva ànima, tindrà lloc avui, a les 10 del matí, a l'església de Cabanes.

Que descansi en pau.